

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת דברים ♦ ט' אב תשע"ה

עלון 158 – שנת שמיטה

העלון יצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

לשמוע, פשוט לשמוע

השבת מתחילים אנו לקרוא את ספר דברים, הספר האחרון בחמשה חומשי תורה. ספר זה הוא בעצם נאוומו האחרון של משה, צוואתו הרוחנית הגדולה של מנהיג גדול, שנפרד מן העם בערבות מואב. והנה אחת מבקשותיו הראשונות שביקש משה מן העם, ממש בתחילת דבריו היא: "שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק" (א, טז).

אומר להם משה: אתם עוד מעט תכנסו לארץ ישראל ואני כבר לא אהיה עמכם. בעזרת ה' תקימו מדינה משלכם. אבל כדי שנסיון בניית הארץ יצליח, תניחו בתשתית חברתכם את ה"שמוע בין אחיכם". כלומר, תחנכו עצמכם, כבר בתחילת הדרך, לשמוע ולהקשיב אחד לשני, כי זהו דבר חיוני מאד לבניית חברה מתוקנת.

אין מה לומר, משה הכיר היטב את אופי האדם ה"לא מקשיב" וה"לא מתחשב בזולת". כמה פעמים אמרנו לחבר: "שמענו אותך כבר", שמענו בלשון עבר, ועכשיו אוטמים את האזניים? כמה פעמים התווכחנו זמן רב עם חבר, ולאחר כמה שניות של הקשבה אמיתית אחד לשני הבנו שבעצם אנו אומרים את אותו הדבר?

אנו צריכים ללמוד להקשיב לחבר בצורה אמיתית, לקלוט כראוי את מה שהוא אומר, להתיחס לדברים שהוא אומר, וכמובן לתת לו לסיים את דבריו בלי לקטוע אותם.

ובשביעית היא שמיטה, ואסור בחרישה ובזריעה ובכל עבודת קרקע. ובארץ ישראל האידנא (=בזמן הזה) מדרבנן... ("יורה דעה", הלכות תרומות ומעשרות, של"א)

למשפחת כיתה יא/3 שלוחה ברכת שבת שלום

יו"ל ע"י כיתה יא/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות

הבית בשמיטה - הלכה למעשה

היוצאים מן הכלל במינים אלו (ולא חל עליהם איסור ספיחין):

- א. שדה נכרי - הגדל בשמיטה בשדה נכרי (אף לסוברים שיש קדושת שביעית בפירות נכרים) - אין בו משום איסור ספיחין.
- ב. עציץ - הגדל בעציץ שאינו נקוב - אין בו משום איסור ספיחין.
- ג. עבר הירדן - הגדל בצידו המזרחי של עבר הירדן - אין בו משום איסור ספיחין.
- ד. בננות - אין בהם משום איסור ספיחין (והטעם משום שהבננות גדלות רק כשנה וחצי לאחר שתילתן ולא חשו חכמים לגזירה משום עוברי עבירה כנ"ל).
- ה. אין בהם קדושת שביעית - במינים שאין נוהג בהם קדושת שביעית (פרחי נוי וכד') אין איסור ספיחין. ויש פוסקים שמחמירים לחוש בהם לאיסור ספיחין.

שו"ת דבר השמיטה

שאלה: אנו קונים כל שנה לכבוד חגי תשרי תמרים מ"עין יהב" אשר בערבה בכמות גדולה ומחלקים לאנשים. מכיוון שהשנה היא שנת שמיטה איננו יודעים כיצד לנהוג לגבי התמרים שם.

1. האם חלה עליהם מצוות השמיטה?
 2. אם כן, האם נעשה עימם היתר מכירה או שהם קדושים בקדושת שביעית?
 3. אם יש בהם קדושת שביעית כיצד עלינו לנהוג בקנייתם?
 4. וכן לגבי זמן קנייתם האם הוא מהווה מדד?
 5. אנו קונים כבכל שנה כמות יחסית גדולה כ-150 ק"ג, האם יש בעיה עם זה השנה?
 6. בנוסף מה דינם לגבי תרומות ומעשרות, השנה וכן בכל שנה ושנה, האם צריך להפריש, אם כן, האם גם בברכה? אם ישנם דברים שצריכים בירור בדבר אשר לא שאלנו בקשתנו לרב שיפרט ויברר לנו. נודה לרב שידריכנו כיצד לנהוג כהלכה. תשובה:
 1. עין יהב יש בה אזורים שונים, ועל כן צריך לדעת בדיוק מהיכן בעין יהב לוקחים את התמרים. יש מזרחית לנחל הערבה ויש מערבית, וכמו כן לגבי נחל נקורות. ועל כן יש לדעת מהיכן הם מטעי התמרים.
 2. לגבי היתר מכירה אינני יכול לדעת, שאלה זו צריכה להתברר מול היישוב עצמו.
 3. הכל תלוי בשאלה הקודמת, האם עשו שם היתר מכירה או לא, וכן היכן העצים בעין יהב.
 4. זמן קנייתם איננו קובע, אלא כל הפירות שכעת על העצים הם של שביעית.
 5. אם הפירות קדושים בקדושת שביעית, אין לקנות במחירי שוק, אלא אפשר אם עשו שם אוצר בית דין, לתת דמי הוצאות.
 6. אם הפירות של היתר מכירה והקוצרים יהודים יש להפריש תרומות ומעשרות בלא ברכה, ואם הגודדים הם גויים אין צורך להפריש תרומות ומעשרות.
 7. לגבי תרומות ומעשרות כל שנה תלוי בשאלה הראשונה היכן העצים נמצאים.
- הרב יהודה הלוי עמיחי

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד

יו"ל ע"י כיתה יא/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות